THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.

Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

דער קוועבעקער סורפריז

די רעזולטאטן פון די פראווינציעלע וואלן אין קוועבעק זיינען א גרויסע איבעראשונג נים בלויז פאר פאליטישע צשויער, נאר אפילו פאר די זיגער אליין. די קוועבעקער ליבעראלן. די לעצטע האבן בלויז ספק אליין געגלויבט אין די כחות פון זייערע קעגנער. די קאנסערוואטיוון, אין זיי האבן אין בעסטן פאל נים דערוואַרט מער ווי א שטארק רעדוצירטע מערהייט אין דער נייער לעגיסלאטור.

שוין נאך די פאראיאריקע פעדעראלע וואלן, ווען די קאנסערוואטיוון, אונטער מר. בענעטס פירערשאפט, האבן זיך טיף איינגעגעזען אין די סאלידע ליבעראלע פאזיציע אין קוועבעק, האט מען אין דעם געליינטן דעם צייכן אויף דער וואנט צו דער פראווינציעלער ליבעראלער רעגירונג. וואס איז שוין געווען 34 יאר אין מאכט. וואלט מען געקאנט מיינען אז דאס איז געווען בלויז א צייטווייליקער דערשיינונג. האט אבער די "ביי־עלעקשאן" אין טרי ריווערס מיט א פאר וואכן צוריק, וווען א קאנסערוואטיוון האט פארכאפט נאך א ליבעראלע פעסטונג, געדאוסט אנדייטן, אז קוועבעק גייט ווייטער אין דער קאנסערוואטיוון ריכטונג.

אין דעם פאל פון דער טרי־ריווערס "ביי עלעקשאן", האט פרעמיער מאטשארא אליין זי פארבונדן מיט די דאן אנקומענדיקע פראווינציעלע וואלן און ער האט בעת'ן וואל־קאמפיין פאראויסגעזאגט, אז זי וועט אפשפיגלען די רעזולטאטן פון די פראווינציעלע וואלן. דער ליבעראלער פארטיי האט דורכגעפירט אין דער מר. מאטשערענס בעדארפט פארארויסזאגן דעם ליבעראלן דורכפאל אין די פראווינציעלע וואלן.

אויסגעלאָזן האט זיך עס פונקט פארקערט. די קאנסערוואטיוון האבן קיים דערוויילס די צאל פון עקה פארשטייער, וווס זיי האבן גע־האט אין דער לעצטער לעגיסלאטור, בעת די ליבעראלן האבן דער־ווייל 79 אין פארגלייך מיט 74 אין דער לעצטער לעגיסלאטור, א גע־ווינס פון פינף. — אלע פינף נייע צוגעקומענע פלעצער.

די גרעסטע מפלה האט געהאט דער קאנסערוואטיווער פירער אליין, מעיאר קאמילין הוד, פון מאנטרעאל. ער איז דורכגעפאלן אין זיין איינענעם וואל־קרייז, וווס ער האט פארטראטן פאר די ליבעראלע אכט יאר, און אויך אין א צווייטן וואל־קרייז, וווא ער האט אריינגע שטעלט זיין קאנדידאטור קאנטיק צוליב זיכערקייט וועגן . . . פארהוילן זיינען באמת די וועגן פון די ווייל־לער, און צייטן זיינען זייער שלעכט פאר וואל־נביאים . . . אבער אפילו איצט, נאך די וואלן, איז עס קיים מעגלאך צו באשטימען, וווס האט באוואיזן די קוועבע־קער ווייטער צו ביינען אזוי שנעל זייער פראנט.

מיר פארשטייען, אז די ליבעראלן וועלן עס אויסטיישן ווי א פראטעסט פון די קוועבעקער ווייל קען דער בענעט רעגירונג, מיט וועלכער זיי האבן זיך אנטוישט פארן יאר. די אנימלעדיקע "ביי־עלעקשאן" אין טרי־ריווערס האט אבער דעוצייטל א גאנץ אנדער מעשה . . .

די קאנסערוואטיוון, פארקערט, וועלן זייער דורכפאל דערקלערן מיט לאקאלע אומשטענדן, וווס האבן נים קיין שייכות צו דער פעדע־ראלער פארטיי. דער פאקט איז אבער, אז דער קאנסערוואטיווער פי־הער, מר. הוד, האט אין זיין וואל קאמפיין געזוכט צו באטאנען דוקא די פעדעראלע פראגע.

מיר קאנען אפשר אנגעמען, אז קוועבעק בכלל איז נאך אלץ פארבליבן ליבעראל. אבער־די אנטוויקלטע אינדוסטריעלע צענטערען האבן אנגעהייבן צו ביינקען נאך פראפעקציע. בנוגע פעדעראלער אלי־טיק האבן די קאנסערוואטיוון אזוי געזאגט באדן, אבער צו פראוויני־ציעלער פאליטיק האט עס קיין שייכות נים.

דאס קאן זיין די איינציקע לאגישע דערקלערונג, אויב ס'איז דא בכלל לאגיק אין דער זאך.

מאקדאנאלד — א קרבן

אויף דער פאליטישער ארענע פון גרויס בריטאניע האט זיך אָפּגעשפּיגלט א דראמע, פון וועלכער ראמזי מאקדאנאלד זעט אויס צו זיין דער קרבן.

די ארבעטער רעגירונג האט זיך נים געקאנט ספארווען מיט אירע אייגענע כחות מיט דעם דראָנעדיקן פינאנציעלן קריזיס. די רע־גירונג האט געמוזט שניידן אירע אויסגאבן, און, לויט דעם "דיילי הע־ראלד" אָרגאן פון דער ארבעטער פארטיי, האט זי געמוזט אין דעם ליסט פון די רעדוקציעס איינשליסן די "דאולס". די שטיצע פאר אר־בעטסלאזע, ווייל אנדערש האבן די אמעריקאנער באנקירן נים גע־וואלט געבן מער קיין געלט דער באנק אָף ענגלאנד.

אבער די טרייד יוניאָנס, אויף וועלכע די רעגירונג שטיצט זיך, האבן נים געוואלט איינשטימען צו א רעדוקציע פון די "דאולס", אפשר מאקע טיילווייז דערפאר, וווס דאס ווערט דיקטירט פון אויסלענדישע קאפיטאליסטן. א טייל פון די מיניסטאָרן פון מר. מאקדאנאלדס קאבי־נעט האבן אויך געהאלטן מיט די טרייד יוניאָנס.

אין אזא פאל וואלט פאר פרעמיער מאקדאנאלד געווען די גלייכ־סטע זאך צו רעזיגנירן. אין זאל די אחריות פאר די נומיקע רעדוקציעס פאלן אויף די פלייצעס פון זיינע נאכפאלגער. אזוי ווי די זאך מוז גלייך געלייזט ווערן אין מען קאן נים ווארטן אויף נייע וואלן, וווא־לט עס געווען סטענדי באלדווין, דער קאנסערוואטיווער פירער, וועלכער וואלט געמוזט געמען אויף זיך די אחריות.

אבער מר. באלדווין האט אפנים ווייניק חשק געהאט צו נעמען אויף זיך די לאסט אין דערנאך ליידן פאליטיש פאר די אומפאפולערע רעדוקציעס אין די רעגירונגס אויסגאבן. אין זיכער האבן די ליבעראַ־לע פירער נים געוואלט זיין דער שעיר לעזעזאל.

מען האט דערפאר אָפּגעמאכט צו טיילן זיך גלייך מיט דער פאראנטווארטלאכקייט, אין אזוי איז געשאפן געווארן די "נאציאָנאלע רעגירונג".

ס'איז אבער א גרויסער אינטערשייד פון מר. באלדווינס אדער סער הערבערט סעמועלס לאגע אין'ם נייעם קאבינעט, אין מר. מאק־דאנאלדס. נים מר. באלדווין אין נים סער הערבערט קאנען פיל פאר־לירן צווישן זייערע אנהייגער, וווס זיינען דאך בכלל נים קיין ארבע־טער. אדרבא. זיי קאנען נאך געווינען אין פרעסטיזש אין די אויגן פון די אלגעמיינע ווייליער פאר זייער "פאטריאטישן אקט". פארן כלומרשען מקריב זיין זייער פארטיי אינטערעסן פאר די נאציאָנאלע אינטערעסן אבער מר. מאקדאנאלדס פאליטישע קארערע הייגנט אָפּ פון די ארבעטער. אין עו. ווי דער פרעמיער. וועט מאקע אויך טראָגן אויף זיך די גרעסטע פאראנטווארטלאכקייט פאר די מיטלען וווס דער ניי־ער קאבינעט וועט אָנגענומען קעגן דעם וויילן פון די ארבעטער.

מר. מאקדאנאלד האט אזוי אויסגעשטעלט אין קאן זיין נאנצע פאליטישע קארערע, בכמעט ער האט עס געקאנט אויסמיידן, אין ער וועט אפשר פירן צו א שאפלטונג אין די רייען פון דער ארבעטער פארטיי. אפשר איז עס געווען נים אומזיסט, וווס מר. באלדווין האט זיך אזוי עקשנות'דיק אָפּגעזאָגט פון אנצופירן דעם נייעם קאבינעט אין האט געווען אונטער מר. מאקדאָנאלדן . . .

מר. מאקדאנאלד האט עס מסתמא פארשטאנען, אבער ער האט זיך מאקריב געווען. — נים פאר דער ארבעטער פראטיי אין נים פאר'ן סאציאליזם, נאר פאר ענגלאנד.

ביטערע צייטן-ביטערע פרנסות

(א ברוין פון וואַרשע)
(ספּעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")
פון מ. לובארסקי

איינס נאכן אנדערן ליקווידירן זיך אונטערנעמונגען, באנקראטירן און פארשווינדן פון דער געזעלשאפטלא־כער וועלט, באנקראטירט אדער ליק־ווידירט זיך א גרויסע אונטערנעמונג, פארזאגט זיך דער איינגטיימער מיט א ביסל עולם הזה . . . ווער ס'פירט פריער אריס דעם שארית הפליטה קיין אויסקאנד, ווער ס'שרייבט איבער אויף דעם ווייב'ס נאמען, ווי ס'פירט זיך אין עולם המסחר . . . אונטערנייט אבער א קליינער סוחר, א קליינער קרעמער — דער אונטערנייט טאקע ממש, נייט אריס אין איין העמד און הויבט אן צו שטארבן ממש פון הונגער, ווייל כל זמן ער האט סחורה אין געשעפט גלויבט ער, אז ער וועט נאך דורכקריכן. און די שטייערן טו־ען זייערלעך: טאג־איין טאג־אויס שעפט מען אריס די סחורה אין מ'לי־ציטירט זיי ביז אין א שיינעם פרי־מארגן איז נארנטא. און ס'קומט נים קיין באנקראט נאר עס הויבט זיך אן די טרויעריקע טעג פון הונגער.

האסן יאר געגלויבט די סוחרים און קרעמער, אז טאמער און אפשר; טאָ־מער וועט דאך בעסער ווערן, און דע־ריבער טאר מען זיך נים ליקווידירן כל זמן ס'איז דא עפעס פארוואס צו לייבן, אזוי לאנג געגלויבט און גע־זעיקט, ביז וואנען ס'איז אלץ צערי־נען געווארן.

האבן זיך לעצטנס געכאפט די דאָ־זיקע. וווס האבן נאך עפעס און עס האט זיך אנגעהויבן א כהלה פון ליק־ווידאציע. פארמאכט זיינען טויזנטער געשעפטן און דעם האנדל זייערן הא־בען זיי אריבערגעטראגן אויפן נאס. שטייט זיך א געשעפט געשלאסן, — און אויב געשלאסן איז נימא וווס מורא צו האבן דעם עקעזיסטאר — וווס איז געבליבן ווערט פארקויפט פשוט אויפן טראטואר.

עס איז נים מעגלאך דורכצוזיין די אידישע נאסן, ווייל יעדער פיצל דורכגאנג איז אויסגעליגט מיט סחו־רה, וועלכע ווערט פארקויפט שפאט ביליק.

פון נאנץ פרי שטעלט זיך דער האנ־דעל אין די געשריאיגן אין נים אויסצוהאלטן.

"קויפט, אידעלאך, קויפט זאקן, שעפט, ווייל די פראווינציעלע צור־שטעלער פון לעבנס מיטל האבן זיך מיישב געווען און אנשטאט צו פאר־קויפן זייערע סחורות די וואַרשעווער הענדלער, פארקויפן זיי דירעקט אין די הייזער. מ'קאלקולירט זיך: בעסער און דערביי קאן מען אפנארן; נים דערגע־בען קיין ריכטיקע מאס און געפעלש־טע סחורה. און הגם די באלעבאסטעס ווייסן דערפון קויפן זיי דאך גערן ביי זיי, ווייל ס'איז דאך שטארק ביליי־קער.

איז דער נאנצער מסחר אין וואַרשע ארויסגעטראגן געווארן אין נאס און די, וווא האבן נאך געשעפטן זעען צו מיט זייערע אויגן זייער איינענעם אונטערגאנג און קאנען זיך קיין עצה נים געבן. איין עצה האבן זיי: אויף ווערן הענדלער.

* * *

און פון וווא אידן לעבן — זאל מען גיין אויפן בית־עולם — וועט מען זיך איבערצייגן. ס'איז קאמיש אבער אויף דעם העכסטן טראגיש אויף וווא אידן זיי־נען פעאיק, בעת דער הונגער האלט זיי אין זיינע אריסס.

ווי באוואוסט איז תשעה באב איי־נער פון די טעג, ווען אידן באוזנן דעם בית־עולם. קומען מאסנווייז אי־דען און יונגווארג, גייט אבער א גרויי־סער טייל פון די באזוכער אן היט־לען (די מאדע האט זיך וואַרשע שנעל אויסגעלערנט). אין בית עולם לאזט מען נים אריין אין היטלען. פאר אויס־בארג אן אסדרש היטל נעמט פופצן גראשן, פאר אויסבארג א קאפּעלוש מער חשוב'ער, אין אבער אויפן בית־עולם א חסדיש היטל מער אין יחוס... זיינען אידן געשאנען און עוואהנ־דעלט מיט היטלען, און אויפן בית־עולם נופט גייט אן א גרויסער מסחר מיט אלע רחמים'ן און דערביי גייט אן א גרוסע קאנקורענץ, ווייל הונדער־טער אידן, וווא מיט א יאר צוריק האבן נאך אליין באצאלט פארן מאכן א "אל מלא רחמים" — זיינען היינט געווארן אליין אל־מלא־רחמים'ס בא־כערס, קיין שטייערן דאדף מען דער־פאר נים צאלן. און דעריבער איז גרויס די קאנקורענץ. יעדער שלעפּט צו זיך אין וואַרשע דעם פריין.

אין שטארק אנטוויקלט איז געווארן שטעלער פון לעבנס מיטל האבן זיך מיישב געווען און אנשטאט צו פאר־קויפן זייערע סחורות די וואַרשעווער הענדלער, פארקויפן זיי דירעקט אין די הייזער. מ'קאלקולירט זיך: בעסער און יערבי קאן מען אפנארן; נים דערגע־בען קיין ריכטיקע מאס און געפעלש־טע סחורה. און הגם די באלעבאסטעס ווייסן דערפון קויפן זיי דאך גערן ביי זיי, ווייל ס'איז דאך שטארק ביליי־קער.

איז דער נאנצער מסחר אין וואַרשע ארויסגעטראגן געווארן אין נאס און די, וווא האבן נאך געשעפטן זעען צו מיט זייערע אויגן זייער איינענעם אונטערגאנג און קאנען זיך קיין עצה נים געבן. איין עצה האבן זיי: אויף ווערן הענדלער.

* * *

און פון וווא אידן לעבן — זאל מען גיין אויפן בית־עולם — וועט מען זיך איבערצייגן. ס'איז קאמיש אבער אויף דעם העכסטן טראגיש אויף וווא אידן זיי־נען פעאיק, בעת דער הונגער האלט זיי אין זיינע אריסס.

ווי באוואוסט איז תשעה באב איי־נער פון די טעג, ווען אידן באוזנן דעם בית־עולם. קומען מאסנווייז אי־דען און יונגווארג, גייט אבער א גרויי־סער טייל פון די באזוכער אן היט־לען (די מאדע האט זיך וואַרשע שנעל אויסגעלערנט). אין בית עולם לאזט מען נים אריין אין היטלען. פאר אויס־בארג א הסדרש היטל נעמט פופצן גראשן, פאר אויסבארג א קאפּעלוש מער חשוב'ער, אין אבער אויפן בית־עולם א חסדיש היטל מער אין יחוס...

זיינען אידן געשאנען און עוואהנ־דעלט מיט היטלען, און אויפן בית־עולם נופט גייט אן א גרויסער מסחר מיט אלע רחמים'ן און דערביי גייט אן א גרוסע קאנקורענץ, ווייל הונדער־טער אידן, וווא מיט א יאר צוריק האבן נאך אליין באצאלט פארן מאכן א "אל מלא רחמים" — זיינען היינט געווארן אליין אל־מלא־רחמים'ס בא־כערס, קיין שטייערן דאדף מען דער־פאר נים צאלן. און דעריבער איז גרויס די קאנקורענץ. יעדער שלעפּט צו זיך אין וואַרשע דעם פריין.

די ערשטע דעפּארטירט צו ווערן

פון ש. קאפּלאן

נעכע וואלדמאן, — דאס איז דער נאמען פון דעם אומגלייקלאכן טאראנ־טער מיידל, וועלכע איז פארטראטן מאנטאג געווען די ערשטע צווישן אידן אין פארלויף פון יארן דעפּארטירט צו ווערן פון קאנאדע.

מיינט נים, אז זי איז ה"ו א פאר־ברעכער, האט זיך אויפגעפירט אומ־מאראליש, אין באנאנען א וועלכע נים איז עולה קעגן דער רעגירונג אדער מענשן? ניין! נעכע וואדלמאן איז א הארפאשטע אידיש מיידל, וועלכע האט פאר אירע 20 יאר, זייערליך נאך דערצו א יתומה אן א פאטער, באוויזן א סך צו הארעווען. זי איז א גוטע נייטארין, דערט נים קיין שלעכטן ענג־ליש, לעזט פריי א אידישן בוך, א צייר־טונג און איז בכלל א נוצלאכער פאלקס מענש מיט'ן זכות פון וועלכע עס גע־דייען אנדערש, וווא גיבן זיי ארבעט.

איר איינציקער חטא איז באשטאנען אין דעם, וווא קומענדיק מיט א יאר און דריי מאנאטן צוריק קיין קאנאדע איז זי קראנק געווארן אויף דער "פלו־", א האלב יאר איז זי געלעגן אין האספי־טאל. אריינגיינדיק פון דארט האט זי זיך א קורצע צייט אויפגעהאלטן ביי אירער א שוועסטער, ווייס נים קיין גנידה, וווא האט א מאן מיט קליינע קינדער און מאכט אליין א שווערן לעבן. דערהאלן זיך דארט האט זי נים געקענט איז זי ווידער קראנק געווארן און געמוזט גיין א צווייטן און א דריטן מאל אין האספיטאל. דא האט מען איר דערקלערט, אז זי דארף זיך מאכן אן אָפּעראציע. דאס מיידל האט זיך אָפּ־גשעראקן, ווייל אירע א שוועסטער איז געשטארבן אונטער אן אָפּעראציע. זי איז מורא געהאט, אז זי וועט דאס נים אויסהאלטן. אלע ארום האבן דאן באשלאסן, אז זי דארף פארן קיין וואַר־שע אין כדי איר פארבריוקן די "יאזדע" זיך לאזן דעפּארטירן. אין אויסגעשעפּ־טע אין פארביטערטע פון די ארומיקע אין דאס מיידל אויף דעם איינגעגאנגענן און געוועטשט מיט מ'זאל זי דעפּארטירן.

צו דער מצות האבן זיך גענומען דריי טאראנטער אידישע אָרגאניזאציעס (טאראנטאָ אין דייך מיט אָרגאניזא־ציעס). מיר וועלן בעסער זייערע גע־מען נים דערמאנען, ווייל נים דאס איז דער מאנטראלער מיר אויס, אין דארטן וווא זיינען זיך מתעסק דריי אָרגאניזאציעס האט מען פארשטייט זיך, נעמווזט אנ־דערש פון דער הילף פון א פערטער, צו דער הילף פון דער טראריזיאנעלער רויטער פאטשיילקע, וווא רופט זיך אויף דעם מאדערנעם לשון "ראפל". מ'האט הייסט דעם ענין נערפלט צו ראמענגעקליבן פאר דעם טאראנטער דעפּארטאציע קרבן נאנצע 27 דאלאר. דאס האט מען געוואלט איר מיטגעבן אויפ'ן וועג.

שפּעט אין אונט דעם 4טן אוגוסט, באקומט דער מאנטרעאלער אפיס פון אידישן אימיגראנטן הילפס פאראיין א טעלעגראמע פון אן אָרגאניזאציע, אז: "א מיידל וואלדמאן איז דעפּארטירט געווארן פאר 'אבליק טשארדזש' און דארף אנקומען אין מאנטרעאל 6 אויי־גער, מ'זאל איר אויסלייען אויפ'ן חש־בון פון דער אָרגאניזאציע 27 דאלאר, א ברייוו פאלגט". אנגעקומען איז דאס מיידל מיט א טריין פריער ווי מ'האט טעלעגראפירט און דער ברייוו גייט נאך ביז היינט.

מיר האבן שוין געפונען דאס מיידל אין דעטנענשן צימער פון דער דאמיגי־אן אימיגריישאן. ס'איז שווער איבער־צוגעבן די יסורים און פארצווייפלונג פונ'ם עלנדן אידישן קינד, אירע טרערן, ביטערע רייד און צעבראכנקייט. דער־צו נאך האט מען איר נים מיטגענעבן קיין גראשן געלט אין אירע זאכן. דער נעראנק, אז זי דארף אנקומען אין דער היים אזוי ווי זי שטייט און גייט, אז א קישן, אז א העמד און זאקן איבער־צוביטן, האט דאס מיידל פשוט גע־פירט צו משוגעת. זי האט זיך בוכ־שטעבלאך געקלאפּט אז אז וואנט.

ס'איז געווען א שווערע פליכט אבער א הייליקער חוב זי צו באראוקין. נים ווילנדיק נומן מיר דא. זאגן אונערע מאנטרעאלער אידן, אז אויב עס רעדט זיך וועגן די נויטיקייט פון עקזיסטענץ פון אידישן אימיגראנטן הילפס פאר־איין, די איינציקע מאנטרעאלער אָרגאַ־ניזאציע. וווא זאגט פאר'ן אידישן וואנדערער, היינט אין דעם צו חשמ־שות פון אלגעמיינעם אמעריקאנעם האס צום איינגעוואנדערטן, אז אויב די טעמיקייט פון דער אָרגאניזאציע וואלט זיך אויסגעדריקט אין דער טריים אליין, וווא מיר דנגן אין נאמען פון די מאנטרעאלער אידן נעבראכט דער אומגליקלאכער נעבע וואלדמאן אין איר תפיסה, דאן דארף אייך איצט דיר עק־זיסטענץ פון דער אָרגאניזאציע דאפּט חיוליק זיין.

צוויי מאל א טאג זיינען מיר ביי איר געווען אין געפענגניש. מיר האבן איר גערבראכט כשר'ס עסן. דעם נאנצן וועג פון טאראנטא ביז מיר זיינען צו איר געקומען, האט נעכע וואלדמאן גע־פאסט, ווייל זי עסט נים קיין טרפות. מיר האבן זי באזאגט מיט מכשירים, וועלכע זי דארף האבן אויפ'ן וועג אלס קראנקע, מיט צייטונגען נים צוליב זיי, שקלסלאך, אז מיר האבן געוועזן אין ביכער און ברייוו אן איינער זיינען אירע זאכן נים אנגעקומען, דאס איז געווען נאכדעם ווי מיר האבן געפ'ועלט'ט זי זאל פאר'ן מיט א טאג שפּעטער. איז מרס. פאל, די פרוי פון קוקטעקוטיוון דירעקטאר אוועק אהיים. צוזאמענגע־קליבן אלץ וועגן דאס נעקומען פון אירע איינענע זאכן דאס איר צוגע־שיקט.

דאנערשטאג איז אנגעקומען פון טאָ־ראנטא מלם. ווייזצווייג מיט די אוי־בנדערמאנטע 27 דאלאר, וווא זי אליין האט צוזאמענגעקליבן אין מיט א ברייוו פון א צווייטער אָרגאניזאציע, אבער זי איז נים נעקומען אויף דעם אויפ־שער דעפּארטאציע. ווייל א געפערלאר כער אידישער דעפּארטאציע שפּעלט־לט, דורך וועלכן ס'האט זיך דורכגעגלישט די איסגעוויינטקע אין טרערן נעבע וואלדמאן, וועלכע דאס נאר אין לעצטן מאמענט פארשטאנען איר האפנונגס־לאזע לאגע. קען דאך פארוואנדלט ווערן אין א ברייטער אפענער טיר פון שטעגרייקער אידישער דעפּארטאציע אין קאנאדע!

צו טראגיש אין די לאגע פון א רע ברידער אויף יענער זייט ים, זונדערס אין פוילן, מיר זאלן זיך דערלויבן.

מער ערנסט צו דער נייער קראַ־פּאבלעס, מער פארזיכטיקייט, אידישע פארענטוואָרטלאכקייט, דארף זיין זיין ערשטע און די עצט.

(פארזעצונג)

— דאס איז נארניט קיין קונץ, האט ארנום שנעל א בורטשע געטו־

— דאס קאנען אויף אנדערע אויפלי־

וווא ליידן אויף דער זעלבער קראַ־

הייט . . . אזא איינער קאן זיך ב־

טאן, קאן עסן, טרינקען, זיך באוו־

פריי, טאנצן, שפּילן און אונטערהא־

טען זיך. אבער ער איז טראַגיש ד־

דאך קראנק און זיין קערפּער וועט

לאנגזאם פארצערט פון דער קראַ־

הייט . . .

— אדער דו וועסט רערן צו

אזוי, אז איך זאל דיר קאנען פ־

שטיין, — האט די פרינצעסן אויס־

רופן, — אדער האלט בעסער ד־

מויל און שרעק מיך נים קיין די־

רייד. איך ווייס, אז ווען דו. ווי־

קאנסטו אויך רערן ווי א מענש

דער זאך. מאך ישע עס גיך און קו־

און זאג מיר, אין וווא באשטיי־

קראנקהייט פון דעם פרינץ.

ארום האט נעזען אז איינגער ו־

ער עס נים קאנען אפּציען. איינגנ־

איז קאנען אויפ'ן אויפ'ן אויפ'ן

איז אין אויפ'ן אויפ'ן אויפ'ן

איז אין אויפ'ן אויפ'ן אויפ'ן

איז אין